

OILA, NIKOH VA OILAVIY MUNOSABATLAR

Shavkatova Shaxnoza Po'lot qizi

Buxoro davlat universiteti

Amaliy psixologiya ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Maqolada oila va nikoh tushunchalariga ta'rif berilgan hamda jamiyatda oilaning tutgan o'rni va shakllanishi to'g'risida so'z borgan. Bugungi kundagi oilaviy munosabatlardagi yuzaga keladigan tushunmovchiliklar va ularni hal etish yo'llari haqida fikr mulohazalarni bilib olish mumkin. Bundan tashqari nikohni tuzishdan maqsad va nikoh tuzilishi sabab oqibatlarini haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: oila, nikoh, jamiyat, muomala, matrilokal oila, nuklear oila, guruh, qarindoshchilik, ijtimoiy munosabat, iqtisodiy munosabat, mafkuraviy munosabatlar.

Kirish. Muqaddas Islom dinida oila qurish kishi hayotidagi eng muhim va o'ta mas'uliyatli vazifa deb qaraladi. Chunki inson hayotining nikohdan keyingi davri chiroyli, yaxshi kechishi yoki aksincha bo'lishi asosan shu mas'uliyatli voqeaga bog'liq bo'ladi. Shuningdek oilaning ahamiyati jamiyat uchun ham juda muhimdir. Chunki oila jamiyatning asosiy bir bo'g'ini, ajralmas bir qismi hisoblanadi. Oila qanchalar sog'lom bo'lsa, jamiyat ham shunchalar sog'lom bo'ladi. Oila a'zolarining birligi, hamjihatligi, jamiyatning ham birligi, ahilligidir. Inson oilada o'sadi, kamol topadi, boshlang'ich tarbiyani oilada oladi. Ilm-ma'rifatni, o'zaro muomala madaniyatini, atrof-muhitga oqilona munosabatda bo'lish, mehnatsevarlik, o'zgalarga nisbatan izzat-hurmat kabi xislatlar avvalo oila muhitida shakllanadi.

Asosiy qism

Oila qon-qarindoshlik, qarindoshchilik (nikoh orqali) yoki birga istiqomat qilish orqali bog'langan odamlardan iborat ijtimoiy guruhdir. Ko'p jamiyatlarda oila bolalar ijtimoiylashuvi uchun asosiy institut vazifasini o'taydi. Antropologlar oilalarni matrilokal (ona va uning bolalari), er-xotin (bolalari bo'lsa, nuklear oila deyiladi) va qon-qarindosh (nuklear oila va qaynata-qaynana birga yashovchi) tiplarga ajratishadi.

Oila — nikoh yoki tug'ishganlikka asoslangan kichik guruh. Uning a'zolari ro'zg'orining birligi, o'zaro yordami va ma'naviy mas'uliyati bilan bir-biriga bog'langan. Oilaning eng muhim ijtimoiy vazifalari — inson zotini davom ettirishdan, bolalarni tarbiyalashdan, oila a'zolarining turmush sharoitini va bo'sh vaqtini samarali uyushtirishdan iboratdir. Oilaviy munosabatlar nisbatan mustaqil

hodisa sanalsa-da, jamiyatdagi mavjud ijtimoiy, iqtisodiy, mafkuraviy munosabatlar bilan belgilanadi va ular ta'sirida o'zgarib boradi. Shunga muvofiq, har bir jamiyat o'zgarib mos oila tipini, oilaviy munosabatlarni o'rnatadi.

Oila jamiyat tarixida azaldan mavjud bo'lmagan. Ibtidoiy jamoa tuzumining birinchi bosqichida, kishilar to'da-to'da bo'lib yashayotgan davrda jinslar orasidagi munosabatlar muayyan tartib-qoidaga ega bo'lmay, to'dadagi barcha erkaklar va ayollar bir-birlariga umumiy er-xotin hisoblangan. Tarixiy taraqqiyot jarayonida jinsiy munosabatlarasta-sekin muayyan tartibga solina boshlandi. Dastlab,-ota-ona bilan farzandlar, so'ngra aka-uka va opa-singillar orasidagi jinsiy munosabatlar taqiqlanib, guruhli oila paydo bo'lgan, lekin bu oilalarda hali er-xotin nikohi barqaror alohida xo'jalikka ega bo'lmagan. Bu davrda tabiiy omil o'z vazifasini tugalladi, ya'ni jinsiy munosabatlar doirasidan qon-qarindoshlar istisno qilindi, jinsiy munosabatlar faqat bir erkak va bir ayol munosabatiga aylandi.

Nikoh — ikki jins vakillarining o'zaro roziligi asosida tuzilgan ittifoq. Nikoh oilaning vujudga kelishida birdan-bir asos bo'lgani bois u faqat axloq normalari bilan emas, balki maxsus qonun hujjatlari bilan tartibga solinadi.

Natijalar va muhokama

Yangi oilaning tug'ilishi eski (ota-onaning) davomi emas! Bu yangi tizim va u ota-onadan ko'ra ustuvorroq (muhim). Biroq, hayotingizda birinchi o'ringa bolani, ikkinchi o'ringa erni, uchinchi o'ringa o'zingizni qo'yish ham oila va bola uchun nihoyatda halokatli. Sizning fidoyiligingiz ertami-kechmi u umuman yashayotganligi uchun bolaning aybiga aylanadi. Avval o'zingizga g'amxo'rlik qiling, keyin turmush o'rtog'ingiz bilan muvaffaqiyatli munosabatlarni yarating, keyin farzandingiz bilan munosabatlaringiz o'z-o'zidan yaxshilanadi. Agar siz bolangiz bilan eringizdan ko'ra yaqinroq munosabatda bo'lsangiz, u holda er asta-sekin siz uchun obro'sini yo'qotadi va oilaning chetiga suriladi va bola siz uchun psixologik o'rinbosar rolini o'ynashi mumkin. bolaning hayotini buzadi. Agar qiz otasi uchun psixologik xotin rolini o'ynagan bo'lsa (juda yaqin munosabatlar) yoki u tomonidan rad etilgan bo'lsa, u ongli ravishda erkaklarda otani qidirmaydi - va erkaklar bu rolni yoqtirmaydi. Va teskari. Farzandingiz va turmush o'rtog'ingiz o'rtasidagi munosabatlar qanday rivojlanmasin, ularga aralashmaslikka harakat qiling.

Xulosa: Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, oila qurishdan oldin bo'lajak yosh oila a'zolari nikoh va oilaning nima ekanligini, uning vazifalari va oila qurishdan maqsad nima ekanligini yaxshi anglamoqliklari lozim. Yoshlarni oila qurishga tayyorlash, turmush o'rtoq tanlashga tayyorlash, muloqot ko'nikmalarini

shakllantirish muhim vazifalar hisoblanadi. Ajrimlar sonining ko'payayotganligi ham yuqoridagi vazifalarning o'z vaqtida yoki umuman bajarilmayotganligidan dalolat beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Polunina I.A. Oilaviy "Psixologik maslahat". Balashov, 2003 yil.
2. Kratoxvil S. "Oilaviy-jinsiy uyg'unlikning psixoterapiyasi". M., 1991 yil.
3. Filyukova L.F. "Zamonaviy yosh oila". M., 1993 yil.
4. Satir V. "O'zingizni va oilangizni qanday qurish kerak". M., 1992 yil.
5. Bandler R, Grindler D, Satir W. "Oila terapiyasi". Voronej, 1993 yil.
6. Whitaker K., Bamberri V. "Oila bilan raqsga tushish. Oila terapiyasi: shaxsiy tajribaga asoslangan ramziy yondashuv". M., 1997.
7. Pezeshkian N. "Ijobiy oilaviy psixoterapiya". M., 1993 yil
8. <https://minikar.ru/>

